

OBAMA II, EN CLAU ASIÀTICA

Nicolás de Pedro, Investigador Principal de CIDOB

170

DESEMBRE
2012

La coincidència de les eleccions presidencials nord-americanes amb l'ascens al poder de la "cinquena generació" de líders xinesos representa una fita dins del procés de configuració d'un nou ordre internacional centrat en la conca Indus-Pacífica i protagonitzat per Xina i EUA. El moment es presenta crucial i problemàtic. Ni Washington ni Beijing semblen tenir massa clar com abordar una relació bilateral que s'ha enrarit visiblement en els últims dos anys.

Els analistes xinesos han seguit amb preocupació el to amb el qual es tractaven les qüestions relacionades amb Xina durant la campanya electoral nord-americana. Els candidats prometien fermesa als electors enfront d'un país caracteritzat com a manipulador del mercat de divises i creixentment agressiu. Percepció que sembla estar imposant-se a Washington. La reelecció d'Obama haurà estat, sens dubte, rebuda amb alleujament pels nous líders xinesos. Amb ell, restablir un diàleg fluid sembla, a priori, més senzill. No obstant això, el gir asiàtic llançat per la seva administració amb vista a reforçar el paper d'EUA a Àsia Pacífic, planteja, des de la perspectiva de Beijing, un escenari complicat.

Xina sembla estar desenvolupant la seva pròpia 'doctrina Monroe' en els seus contenciosos territorials en els mars del Sud i Est de Xina. De fet, per primera vegada des de l'inici del seu fulgurant ascens l'any 1978, alguns estratèges xinesos semblen qüestionar-se la idoneïtat de mantenir un perfil internacional baix i prudent. Almenys en el seu veïnat, on Beijing mostra una disposició creixent a fer valer, militarment si cal, els seus interessos en el que considera "territoris marítims de Xina". I bona part d'aquests contenciosos els manté amb aliats d'EUA com Japó, Filipines o Vietnam. La col·lisió amb Washington sembla, doncs, perillosament possible.

Encara és una incògnita quina línia adoptarà aquesta nova generació de líders, però tot apunta a un continuïsmen ascendent en aquest enfocament més assertiu. De fet, més que pel que puguin fer Xi Jinping o Li Keqiang, probablement hagi de preocupar més allò que no poden fer. O el que és el mateix, les dificultats del Govern xinès per contenir un nacionalisme agressiu, promogut des del poder, però que ha pres vida pròpia entre sectors de l'exèrcit i de la població. Els nous capdavanters seran, probablement, més captius que guardians de la retòrica nacionalista.

En l'evolució de l'equació sino-nord-americana jugarà un paper destacat la interacció d'ambdós amb Índia. Juntament amb Washington i Beijing, Nova Delhi conforma el triangle estratègic sobre el qual s'està forjant l'ordre geopolític asiàtic del segle XXI. Si bé, en contrast amb el lloc ocupat per Xina, Nova Delhi, per a disgust de la comunitat estratègica índia, amb prou feines va rebre atenció durant la campanya electoral nord-americana. La relació bilateral també s'ha refredat en els últims dos anys. Encara que en el cas indi, no respon a un creixent xoc d'interessos, sinó, fonamentalment, a la frustració de Washington amb el que entén com una falta de decisió de Delhi per aplicar reformes econòmiques i adoptar un paper més actiu en l'escenari internacional. La paràlisi que caracteritza al Govern de Manmohan Singh durant els últims mesos està passant factura dins i fora. Quan encara queda al voltant d'un any i mig per a les eleccions, el cicle polític sembla esgotat i Índia corre el risc de comptar menys en l'escenari asiàtic.

Entre els analistes indis existeix un cert consens quant a que el partit republicà és més sensible a les aspiracions geopolítiques de Nova Delhi. No en va, si va haver-hi un país afavorit per l'administració Bush Jr., aquest va ser, sens dubte, Índia amb els acords de cooperació en matèria de defensa i d'energia nuclear civil aconseguits al març de 2005. No obstant això, la victòria d'Obama, que desperta a Índia la mateixa fascinació que en la resta del món, ha estat ben rebuda. El gir asiàtic d'Obama ajuda, atès que l'acostament entre Índia i EUA es sustenta en la seva preocupació comuna per l'ascens de Xina. La temptació per conceptualitzar una nova guerra freda en clau asiàtica resulta, doncs, evident.

No obstant això, i per enyorada que resulti per a molts la dinàmica bipolar, ni existeix un desafiament ideològic, ni els països s'enquadraran en blocs tancats i enfrontats entre si. EUA recela d'una Xina capaç de desafiar el seu lideratge mundial, encara que, probablement, més a llarg que a mig termini; igual que Índia tem la projecció xinesa cap a l'Índic i més si es produeix a través de veïns tan poc propicis a Nova Delhi com Pakistan o Bangladesh. Però, de la mateixa manera, són molts els interessos compartits i l'auge de les relacions comercials i, en el cas, sino-nord-americà, la interdependència econòmica planteja un panorama molt més complex i incert. La competència i les ruptures es combinaran, inevitablement, amb la cooperació i els acords.

Per no esmentar que les posicions i opcions no resulten tan evidents. La forja d'una aliança indo-nord-americana, per exemple, està plena de dificultats i, des de la perspectiva de Nova Delhi, riscos. Índia és la part més feble d'aquest triangle estratègic i una excessiva dependència de l'agenda nord-americana podria obligar-la a assumir importants costos. En els últims mesos, per exemple, no són pocs els que advoquen per exhortar a Índia a fer concessions a Pakistan i aconseguir així una certa estabilitat a l'Afganistan post-retirada. I és dubtós que un "premi" a la cobertura d'Islamabad al terrorisme i extremisme islamista contribueixi a la seguretat d'Índia a mitjà i llarg termini.

Tot apunta, d'aquesta manera, a un escenari asiàtic fluid i obert, encara que creixentment inestable i conflictiu. De fet, que no es constitueixin blocs enfrontats no implica que el triangle EUA – Xina – Índia no pugui evolucionar cap a una major confrontació o que les tensions no esclatin en determinats punts calents, amb conseqüències i evolució imprevisibles per a l'economia i estabilitat globals.